

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

KATOLIŠKI GLAS

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 44

Gorica - 1. novembra 1950 - Trst

izhaja vsako sredo

Češčenje Vnebovzete na oglejskem ozemlju

Dne 1. novembra se je izvršila dogmatična razglasitev verske resnice o Marijinem vnebovzetju. Tako je končno izpolnjena želja dolgih stoletij in vseh vernih katoličanov celega sveta.

Ne bo brez koristi, če se mi, ki smo otroci oglejske cerkve, ob tej priliki spomnimo onega posebnega češčenja, ki ga je skozi stoletja in stoletja skazovala oglejska cerkev Mariji vnebovzeti.

Naša stara materna cerkev v Ogleju je od pamtiveka posvečena Mariji vnebovzeti. Že to samo dejstvo nas danes napolnjuje z radostjo in ponosom, še bolj pa nas veseli, da se je češčenje Marije vnebovzete iz Ogleja širilo po vsej naši deželi, tako, da je malokje na svetu še kaka dežela, ki bi bila tako posejana s cerkvami Vnebovzete, kakor naša domovina.

Vse naše prastare farne cerkve so, sicer ne vselej, toda zelo pogosto posvečene Mariji vnebovzeti.

Le pojdimo skozi Brda gori proti soški dolini! Medana, Kojsko, Kanal, Tolmin, Kobarid, Bovec, Podmelec, in Spodnja Idrija.

Če gremo iz Ogleja proti Krasu: Viscone, Medea, Farra, Romans, Oberšljan, Knežak, Slavina in Vreme.

Če jo mahujemo na Dolenjsko: Trebnje, Črmošnjice, Dole pri Litiji, Fara pri Kostelu, Nova Štifta, Stara cerkev, Kopanj, itd.

Če obiščemo Gorenjsko: Kranjska gora, Lescè, Mekinje, Tuhinj, Cerklje, Moravče, Čemšenik, Brdo itd.

Kaj bi našteval še Koroško in Štajersko? Po vsem oglejskem ozemlju so razsejane cerkve Marijinega vnebo-

MARIJI VNEBOVZETI

*Klic mogočni svet spreleta - blažena Marija,
Tebi v čast, ki vsa si sveta - blažena Marija,
Takega ko Ti v lepoti svoji si in krasu,
ntmajo vsi gajt cveta - blažena Marija.
Hvalnice in slavospevi vse povsod donijo,
stvarstvo vse Ti krono spleta - blažena Marija.
Večna zdaj resnica je postala, da s telesom
Ti bila v nebo si vzeta - blažena Marija.
Verne množice zemljanov pred Teboj klečijo,
srca njih zatè so vnela - blažena Marija.
Radi svoje bi težave Tebi razodeli,
ko v okove zlo jih vpleta - blažena Marija.
O, poslušaj jih dobrotno v tej slovesni uri,
Ti, izbrana od Očeta - blažena Marija!*

Ljubka Šorti.

vzetja. Na Goriškem je 11 farnih in 14 podružnih cerkva, na Kranjskem pa 26 farnih in 16 podružnih.

Za Trst in Istro je število razmeroma isto.

Za noben praznik v letu nimamo toliko lepih imen, kakor za praznik Vnebovzete: Vnebovzetje, Veliki šmarin, Šmarin dan, Šmarje, Velika gospojnica in Rožnica.

Za noben Marijin praznik ni toliko pobožnih romarjev po Marijinih božjih potih, kakor za Marijino vnebovzetje.

Največ Marijinih oltarjev po naših cerkvah, je posvečenih Vnebovzetju.

Naši slikarji so svoja najlepša in največja dela posvetili Vnebovzeti. Nimam namena znanstveno razpravljati in navajam samo po spominu: Giulio Quaglio v Oberšljanu, Čebelj v Kopanju, Wolf v Vrabčah in drugod, Langus v ljubljanski stolnici, pri sv. Jakobu in na Šmarni gori. Pa kdo bo še našteval?

Naš prvi in edini oratorij je komponiral Sattner na čast Vnebovzetju Marijinemu.

In naši pesniki? V imenu vseh, naj navedem samo Prešerna:

Vi, ki hodite na sveto
Šmarno goro, blagor vam!
Hvalit Mater v nebo vzeto;
al gorje odlašavcam, itd.

Zato pa, dragi rojaki, veselimo se in pozdravljajmo z navdušenjem in pobožnostjo dogmatično razglasitev te verske resnice.

Tako bomo svojih dedov najbolj vredni nasledniki.

Stanko Stanič

Zapetljaji na Vzhodu

Na Koreji

Prve čete južnokorejskih armad so med tednom dosegle madžursko mejo. Ob vzhodnem in zapadnem boku pa se je pomikanje Mac Arthurjevih armad proti sibirski oziroma proti mandžurski meji zaježilo. Komunisti so se tu oprli na bližnjo mejo in organizirali trden in krčevit odpor. Na zapadu so jim priskočili na pomoč po nekaterih vesteh tudi Kitajci iz Mandžurije. Njih število znaša baje od 40 do 50 tisoč. V zaledju, za hrbtom prodirajočih armad Združenih narodov se je pa začela organizirana gverila. Severno od Pjongkanga so n. pr. napadli neko bolnico, drugod neki vlak civilistov itd. Iz tega se vidi, da se mislijo komunisti zateči k taktiki, ki so jo uspešno uporabili v zadnji vojni zoper naciste v evropskih zasedenih ozemljih. Potem ko so bili vojaško premagani, so se zatekli v gozdove in od tam nadaljevali zahrbtni boj kot partizani. To taktiko, vsaj tako se zdi iz vseh poročil, mislijo sedaj uporabiti tudi na Koreji. Orožja jim tam ne bo manjkalo; če jih bo še domače ljudstvo podpiralo, bodo imele čete Združenih narodov še težak posel, predno se bo severna Koreja pomirila.

V Indokini

V tej deželi se položaj v preteklem tednu ni mnogo spremenil. Francozi so izpraznili še eno obmejno trdnjavo z namenom, da

bolj koncentrirajo svoje sile. Minister Juin, ki se je te dni vrnil z inšpekcijskega potovanja po Indokini, je izjavil, da tamkajšnji položaj mu ne dela več skrbi. Vendar dejanja drugače govore. Združene države so namreč že poslale 40 letal v Indokino, francoska zbornica pa je izglasovala zakon o podaljšanju vojaške službe od 12 do 18 mesecev ter odločila, da se smejo domače čete pošiljati tudi v kolonije. Zadnje vesti pravijo, da se je sestal v Parizu vojni svet ravno zaradi položaja v Indokini. Iz tega se vidi, da je stvar resna.

V Tibetu

Kar nenadoma pa je stopil v preteklem tednu na svetovno pozornico tudi Tibet, ta od ostalega sveta najbolj ločeni del Azije, ki tvori visoko planoto od 4 do 5 tisoč m visoko. Tibet meji na severu na Kitajsko, na jugu pa na Indijo, oziroma na gorovje Himalajo. Do sedaj je bil vsaj po imenu pod kitajsko vrhovno oblastjo, v resnici pa je tvoril samostojno državo, ki jo je vladal Dalaj Lama v Lasi. Površino ima Tibet ogromno, vendar je zelo malo obljuden zaradi neugodnega podnebja. Računajo da šteje od 3 do 4 milijone prebivalcev. Tudi ta, v večnem snegu in ledu živeča dežela, je zbudila skomine svetovnega komunizma, ki jo je sklenil »osvoboditi«. Zato so pretekli teden dobili vojaki komunistične Kitajske nalogo, naj vkorakajo v Tibet, da ga »osvobodijo«

od imperialistične sužnosti. Poročila pravijo, da so že zasedli nekatere prelaze na meji. Vest o napadu na Tibet je vznemirila svet in posebno Indijo, ki je poslala svoje proteste vladi v Peking. Seveda se tam na njene proteste ne bodo ozirali.

Tako je Indija prav kmalu dobila plačilo za podporo, ki jo je do sedaj nudila komunistični Kitajski, ko je podpirala njen vstop med Združene narode.

Živila za Jugoslavijo

Iz ZDA so že poslali prvo pomoč v prehrani za Jugoslavijo v vrednosti okrog 2 milijonov dolarjev. Z izdatnejšo pomočjo morajo počakati, da zbornica in senat odobri tozadevni zakon. Medtem je tudi organizacija mednarodne pomoči poslala 1 milijon kg sira, ki ga je po nizki ceni kupila v ZDA. Tudi Anglija je poslala živila v Jugoslavijo, čeprav jih sama nima v izobilju.

S svojimi sosedi in nekdanjimi prijatelji se pa FLRJ vedno manj razume. Bolgarija je n. pr. spet vložila protest v Beogradu zaradi kršitve mej; sovjetska Rusija je pa prepovedala širjenje vesti agencije Tanjug.

PRISPEVAJTE
za L. Kemperletov sklad!

Skupna evropska vojska

Zdi se, da je vprašanje o ustanovitvi in organizaciji skupne evropske vojske med vsemi trenutno najvažnejše. Temu vprašanju so posvetili svojo skrb najprej vojaški poveljniki članice atlantskega pakta, ki so se zedinili, da je treba tako vojsko ustanoviti, da mora imeti enotnega poveljnika, ki naj bo kak ameriški general, da mora zanj prispevati svoj del vojaštva tudi Nemčija.

Koncem tedna so se zbrali v Washingtonu obrambni ministri članice atlantskega pakta, da potrdijo, kar so sklenili vojaški poveljniki in da v podrobnostih določijo delovanje enotne vojske. Največja ovira, ki jo pri tem imajo, je nasprotovanje Francije, ki noče o kaki ponovni oborožitvi Nemčije nič slišati. Francoski parlament je namreč sprejel sklep vlade, da Nemčija ne

sme imeti samostojnih čet, kvečjemu če bi jih sprejeli kot pomožne čete. Tega pa Nemci nikoli ne bodo sprejeli in tudi Amerikanci so temu nasprotni. Tukaj stojimo pred dvema nasprotnima stališčema: Amerikanci in z njimi ostali člani atlantskega pakta menijo, da se moramo trenutno bolj bati dejanske komunistične nevarnosti kakor pa morebitne poznejše nemške. Zato je treba dovoliti, da tudi Nemci prispevajo k skupni obrambi pred komunizmom. Francozi pa obratno ne morejo pozabiti, da so v pol stoletja trikrat doživeli nemško invazijo in zato se jim zdi oborožena Nemčija le večji strah nego grozeči komunizem. Vse kaže, da bodo oborožili Nemčijo tudi proti volji Francije, zlasti ker se tudi Angleži ujemaajo z Amerikanci. Skupni poveljnik bo general Eisenhower.

Rimski parlament

Minister Scelba je odgovoril na kritike raznih poslancev, posebno komunistov in liberalcev. Dejal je, da vlada dela za mir, toda istočasno gleda v obraz resničnosti. Zato utrjuje avtoriteto države, da obvaruje svobodo državljanov. Pri tem pa niso prizadeti samo komunisti nego tudi prebivalci goriške pokrajine. Kajti minister ni zanikal, da na Goriškem ni svobode besede in zborovanja, kot je ravno očital neki poslanec, toda dejal je, da vlada ob mejah ni

mogla trpeti puntarskega rovarjenja, ki je bilo sramota za narod. Koga je minister mislil s temi besedami, ne vemo. Če je mislil na nas, katoliške in demokratične Slovence, je bil zelo slabo informiran. Mi nismo puntarji, kot nas slikajo večkrat tukajšnji šovinistični časopisi, mi se na demokratičen način borimo za svoje pravice, ki nam jih priznava italijanska ustava in mirovna pogodba. In to bomo delali še naprej.

TRIINDVAJSETA NED. PO BINKOŠTIH

Iz svetega evangelija po Mateju
(Mt 9, 18-26)

Tisti čas, ko je Jezus množicam govoril, glej, pristopi neki načelnik shodnice, pade predenj in pravi: Moja hči je pravkar umrla. Toda pridi, položi roko nanjo in bo živela. — Jezus vstane ter gre z njim in učenci ga spremljajo. In glej, žena, ki je na krvo-toku trpela dvanajst let, je pristopila od zadaj in se dotaknila robu njegove obleke. Mislila si je namreč: Ako se dotaknem le njegove obleke, bom ozdravela. — Jezus se obrne, jo pogleda in reče: Zaupaj, hči, tvoja vera te je ozdravila. — In žena je bila zdrava od tiste ure. Ko je tedaj Jezus prišel v načelnikovo hišo in videl pišake in razburjeno množico, je rekel: Umaknite se, zakaj deklica ni umrla, ampak spi. — In posmehovali so se mu. Ko je pa množica bila odpravljena, je vstopil in deklico prijel za roko in je vstala. In glas o tem je šel po vsej tisti deželi.

Evangelisti popisujejo tri obujenja od mrtvih. Popisovanje je zgodovinsko, preprosto in prepričljivo. Zdi se, kakor bi ob vsaki besedi hoteli zatrjevati: sami smo bili zraven, sami smo videli. Vse trikrat je Jezus obudil iz ljubezni. Smilil se mu je žalostni oče, zato mu je obudil hčer, smilila se mu je jokajoča mati pred Naimom, zato ji je vrnil sina živega; smilili sta se mu sestra Marta in Marija, zato je obudil njunega brata Lazarja. Vsi največji čudeži so čudeži ljubezni. Ljubeč je Jezus najsičajneje razodeval božjo moč.

V vseh treh primerih nagovarja Jezus umrlega tako, kakor bi samo spal. Deklica je prijel za roko in rekel: »Deklica, vstani!« Deklica je takoj vstala. Tako stoji ob umrlem v resnici samo Bog. Nenavadno doživetje je moralo biti za dekličine starše. Oče in mati gledata vsa objokana v blede obraz umrlega otroka. Že vi-

dita grob, ki jima ga jemlje za vedno. To je smrt v vsej svoji strahoti, ki ne stre samo otroka, ampak tudi očetovo in materino srce.

Nekdo pa pride in pravi: otrok samo spi! In v resnici: otroka samo pokliče in se prebudi. — To je nebeško jutro na grobu. Čim bridkejša je bila prej žalost, tem večje je sedaj veselje.

Ta evangelij morajo poznati vsi, ki v teh dneh žalujejo na grobovih svojih dragih. To je božje pismo žalostnim in obupanim. Niso to prazne besede. Iz njih mora vsakdo začutiti bližino Boga.

Jezus stoji med cipresami, med grobovi. Iz same ljubezni je tam. On mora biti tam, kjer joka mati, oče, sestra, brat ali otrok. On bdi nad našim življenjem in smrtjo. Kliče nas po imenu. Tiho nas tolaži: Ni smrti, samo spanje je!

Pokopališče bi se res spremenilo v kraj groze in obupa, če ne bi bilo Jezusa med cipresami. Jezus pa spreminja grobove v dom miru, kratkega počitka in veselega upanja.

NEDELJSKA MOLITEV

OPROSTI SVOJEMU LJUDSTVU, KAR JE GREŠILO, PROSIMO, GOSPOD: DA SE GREŠNIH SPON, V KATERE SMO SE PO SVOJI SLABOSTI ZAPLETILI, PO TVOJI DOBROTLJIVOSTI REŠIMO.

Koledar za prihodnji teden

5. novembra. NEDELJA. 23. pobinskočna. Zaharija.
6. PONEDELJEK. Lenart, opat.
7. TOREK. Janez Gabrijel, muč.
8. SREDA. Viktorin.
9. ČETRTEK. Teodor (Božidar).
10. PETEK. Andrej Avelinski.
11. SOBOTA. Martin, škof. Poznan je posebno med vinogradniki, ker pravijo, da se ob sv. Martinu most spremeni v vino.

Častimo Te in hvalimo, Marija vnebovzeta!

Vse nežno evetje vrtnih gred in polja
se Tebi klanja, ljubljena Devica,
ki si stvarjenja najmilejša pesem
in naših sre najslajša govoreca.

Med psalmi božjih angelov
bilà si v raj sprejeta.
Častimo Te in hvalimo,
Marija vnebovzeta!

Ob Tebi naša misel se pomuja,
ko so viharji v sreih ali sreča,
da z nami se smejiš in z nami plakaš,
Ti, Mati blaga in najbolj ljubeča.

Med psalmi božjih angelov
bilà si v raj sprejeta.
Častimo Te in hvalimo,
Marija vnebovzeta!

Ljubka Šorli

Romanje občinskih zastopnikov

V nedeljo, 22. oktobra, je uradna Italija pokazala svoje pravo krščansko lice, ki so ga razne vlade zadnjih 70 let s svojimi laičnimi postavami umetno svetu prikrivale. Svobodno izvoljeni zastopniki italijanskih občinskih svetov — med njimi 4000 županov in 16.000 občinskih svetnikov — je prišlo v občinskimi grbi in zastavami v Rim na svetloletno romanje. Le občine s komunistično večino, kakor Imola, Bologna, Ferrara in nekaj drugih manjših, niso pustile zastopnikom manjšine občinskega sveta vzeti s seboj občinskih zastav, zato so prišli le z velikimi napismi imen dotičnih občin in se uvrstili v sprevod. Iz teh napisov so Rimljani lahko spoznali kraje, kjer je ljudstvo še toliko zaslepljeno, da je verjelo komunističnim lažem o rajju na tem svetu.

Ogromna večina vseh občin pa je jasno pokazala, da je italijanski narod veren in da hoče tak ostati. Vseh 20 tisoč zastopnikov samoupravnih občin je opravilo predpisane obiske bazilik z molitvami za svetloletno odpustke. Pri skupni avdienci jih je lepo pozdravil in nagovoril sv. oče. Pred baziliko sv. Janeza v Lateranu jim je govoril v imenu Katoliške akcije profesor Gedda, na Kapitolu jih je pozdravil ministrski predsednik De Gasperi. Pred spomenikom neznanega vojaka »pa so se poklonili svoji zemeljski domovini in dali cesarju, kar je cesarjevega.

Druga romanja

V pričakovanju slovesnega dneva objave verske resnice o Marijinem vnebovzetju prihajajo vedno nove trume romarjev v večno mesto iz vseh delov sveta in sv. oče jih neutrudno sprejema, nagovarja, blagoslavlja.

Kako pisane so te množice vernikov, dokazujejo splošni sprejemi v sredah in sobotah, da ganejo srca vseh navzočih. V soboto, 21. oktobra, se je iz nekega romarskega oddelka oglašil pevski zbor z nenavadnimi melodijami, da je vsa množica poslušnila, kdo neki poje. Bila je to skupina japonskih romarjev, ki so zapeli svojo narodno molitveno pesem: »Hiizuru Kunia. Gotovo se je prvič v zgodovini sv. cerkve ob grobu sv. Petra glasilo petje v japonskem jeziku.

Ko je papežev sprevod dospel do glavnega oltarja, se je tam oglašil pevski zbor 150 mladencev in dečkov — delavskih sinov iz Nizozemske —, ki so pod vodstvom p. Smuldersa ubrano zapeli pesem: Lauda Sion in psalm Cantate Domino. Sv. oče se je pri obeh pevskih zbora ustavil in jih blagoslovil, ravnotako se je očetovsko pomudil tudi pri skupini gluhonemih romaric iz Nizozemske.

Med tem pa pridno zboruje vseh 32 sekcij marijanskega kongresa v jutranjih ločenih in popoldanskih slovesnih skupnih zborovanjih. Zbranih je čez 2000 begoslovnih učenjakov, profesorjev, redovnikov, škofov in kardinalov, ki vsi proslavljajo Marijo vnebovzeto.

Procesija

V torek, 31. oktobra, se bo vršila veličastna procesija s podobno Matere božje, Rešiteljice rimskega ljudstva, po rimskih ulicah v cerkev sv. Petra. V procesiji bodo smeli stopati samo moški.

Slavje 1. novembra

V sredo, na praznik Vseh svetnikov, bo pa sv. oče vpričo nepregledne množice vernikov vseh rodov in jezikov proglasil versko resnico, da je Kraljica svetnikov, naša ljuba Mati Marija, bila tudi s telesom v nebo vzeta.

Koliko romarskih skupin bo ta dan zbranih, ve le osrednji svetovni odbor, koliko posameznih romarjev in vernikov iz Rima se bo Marijinega slavja udeležilo pa nihče ne more vedeti. Natančno je določeno število onih, ki bodo imeli dostop v baziliko k papeževi slovesni maši, ker ti imajo posebne izkaznice, vsi drugi bodo morali med sv. mašo ostati na trgu. Po razglasenju verske

resnice bo imel vstop v baziliko le sv. oče s svojim ožjim spremstvom, zbor kardinalov, nadškofov in škofov, za tisoče duhovnikov že ni več prostora v cerkvi. Začetek slovesnosti bo ob 9h zjutraj in jo bodo prenašale tudi radijske postaje vsega prostega sveta. Molčale bodo le one za železno zaveso, kjer je doma le grobi materializem, ki o nadnaravnem svetu noče nič slišati. A tudi tam so milijoni sre, ki bodo v tihi molitvi združena z nami, proslavljala Kraljico neba in zemlje. Ko bodo po vsem prostem svetu zvonovi zvonili v čast Vnebovzeti, bodo v tistih deželah gorke solze in vroče prošnje klicale v nebo po odrešenju iz sužnosti satanove.

Dvestoletnica goriške nadškofije

Prihodnje leto bo goriška nadškofija praznovala dvestoletnico svoje ustanovitve. Bila je namreč ustanovljena dne 6. julija 1751. Ta jubilej želijo Goriciani kar mogoče slovesno praznovati. V ta namen sta se osnovala dva odbora, eden častni, ki mu načeljuje goriški prefekt, drugi delovni pod vodstvom gorškega nadškofa. Ta slednji odbor se je prvič sestel pred nedavnim ter sestavlja program slovesnosti za praznovanje izrednega jubileja. Proslave bodo verske in kulturne. Verske jubilejne slovesnosti bodo dosegle svoj višek v velikem škofijskem evharističnem kongresu, ki se bo vršil v Gorici zadnjo nedeljo meseca maja 1951. Na kongres bodo povabili poleg vseh škofov nekdanjih sufraginov oglejskega patriarha tudi katerega kardinala; najbrž bo to kardinal Tisserant. Na zaključni evharistični kongres se bo škofija pripravila s farnimi in dekanjskimi kongresi, ki se bodo vršili po vsej nadškofiji prihodnjo pomlad.

Tak jubilej zasluži, da se ga spomnijo tudi kulturni delavci. Zato je odbor sklenil, da bo napravil kar bo v njegovi moči, da se tudi na kulturnem polju dostojno proslavi dvestoletnica naše nadškofije. Najprej bo poskrbel, da se za jubilej izda primeren knjiga, ki bo govorila o nastanku in življenju gorške nadškofije v dvesto letih njenega

obstoja. V slovenskem jeziku bo taka knjiga izšla že v kratkem pri Goriski Mohorjevi družbi. Potem bo odbor oskrbel tudi za konference po raznih krajih nadškofije, na katerih bodo izbrani govorniki seznanili širšo javnost z zgodovino in posebnostmi oglejskega patriarhata in gorške nadškofije. V Gorici bodo otvorili posebno razstavo umetnin, ki se hranijo v naši nadškofiji. Prav tako bodo prihodnje leto na posebnem koncertu zopet oživili stare oglejske melodije in liturgične pesmi. V oglejski baziliki pa bodo na obletnico ustanovitve imeli velik pontifikal, na katerega bodo povabili veliko cerkvenih dostojanstvenikov.

Zaključek jubilejnih proslav bo prihodnje leto jeseni. Program se bo še določil.

Tako se torej misli goriška nadškofija dostojno spomniti tega izrednega jubileja, čeprav živimo v izrednih razmerah. Sicer je izrednost razmer že nekaj navadnega v zgodovini te škofije, ki je v izrednih razmerah nastala in potem v izrednih razmerah živela do danes.

Potrebno je, da se tudi slovenski verniki dostojno udeležimo jubilejnih proslav, vsaj oni, ki živimo še v svobodnem svetu, ker se jih ostali naši bratje ne bodo mogli.

Misijoni na Koreji

Katedrala v Seulu je ostala kljub vsemu bombardiranju cela, akoravno so jo bili spremenili komunisti v skladišče orožja in streliva. Zaradi mobilizacije mož med 20. in 30. letom bo moralo tudi 35 semenišnikov v vojno, toda Mac Arthur je določil, da so izveti te dolžnosti poleg duhovnikov tudi diakoni in subdiaconi. Dvajset duhovnikov je bilo

imenovanih za vojaške kaplane. Zaradi komunističnega prodiranja se je večina duhovnikov Južne Koreje umaknila iz večjih krajev na deželo. Kaj se je zgodilo z njimi, ni mogoče izvedeti; govori se pa, da so jih odpeljali komunisti kot ujetnike s seboj. Fotografije povzete iz letalske višine kažejo, da večina cerkva ni trpela zaradi vojne prevelike škode.

Lep zgled za katoličane

V mestu Lingayen na filipinskem otoku Luzon, ki je bil v zadnji svetovni vojni priča hudih bojov, ko so najprej Japonci in potem Amerikanci zasedli ta otok, se zbirajo ondodni katoličani vsak večer na prostem k skupni molitvi sv. rožnega venca. Njih katedrala je bila namreč v zadnji vojni porušena, zato so ondodni misijonarji sv. Kolumbana organizirali vso službo božjo na prostem. K molitvi sv. rožnega venca

se zbere večina katoliškega prebivalstva, ki šteje okoli 12 tisoč vernikov.

V Novem Orleansu v Združenih državah Severne Amerike pa se je nedavno deset tisoč članov bratovščine sv. Imena udeležilo procesije, pri kateri so javno molili sv. rožni venec. Ta manifestacija je imela namen vzbuditi katoličane, da bi molili za mir na svetu po namenu sv. očeta.

Gospodarska kriza v FLRJ

Za kratek čas...

O resnosti gospodarskega stanja v Jugoslaviji danes ne dvomi nihče več. Drakonične omejitve v prehrani, ki so zadele vse, celo privilegirance, prizadevanja jugoslovanske diplomacije za dosego pomoči v inozemstvu dovolj jasno pričajo o tem. Toda vprašanje je, kako je prišlo do tega, saj vsi vemo, da prejšnja Jugoslavija tudi ob velikih sušah ni nikoli poznala takega pomanjkanja, kot je nastalo sedaj. Kje so torej vzroki?

Javno se sklicujejo vsi na enega, in to je huda suša preteklega poletja, ki je uničila večji del pridelkov. Da je bila po suši Jugoslavija močno prizadeta, vemo vsi. Vedeli smo že takrat, ko so njeni diktatorji še tolažili ljudstvo v Sloveniji, češ da je bil dober pridelek v Vojvodini in Makedoniji; tam doli pa so jih prav tako tolažili s pridelkom na severu države. Že takrat smo vedeli, da proti Jugoslaviji katastrofa. Toda je to edini vzrok ali vsaj glavni vzrok? Nam se zdi, da ni. Poleg tega so tudi drugi in celo važnejši vzroki.

Že zadnjič smo omenili, da je sedanji krizi v Jugoslaviji krivo v nemajhni meri slabo obdelovanje zemlje. Pomisliti moramo, kakšna je bila gospodarska politika ves čas petletke. Vse sile so bile posvečene zgraditvi industrije na škodo kmetijskega gospodarstva. Vsi krediti so šli za industrijo. Ne samo to, tudi vsa najbolj delovna sila je bila mobilizirana za industrijo. Znano dejstvo je, da so kmetom pobrali najboljšo delovno moč, ki je morala na delo v industrijo ali v urade ali k oboroženim silam. Kmetije, ki so v normalnih časih zaposlile tri, štiri krepke moške sile poleg enakega števila žensk, so čisto ostale z enim samim moškim pri hiši in navadno najstarejšim. Tudi ženske so morale na delo v industrijo in pustiti kmetije. Prav tako znano je dejstvo, da so kmete čisto prisilili, da so šli na prisilno delo za državo s svojo živino. Na Primorskem so n. pr. morali pretekle zimo in spomladi z živino na prisilno delo v trnovski gozd, drugod v kočevske gozdove itd. Tudi ono delovno silo, ki je ostala doma, je čestokrat v času največjega dela zahtevala država zase. Vsed tega je ostalo precej zemlje neobdelane, ali pa so jo le za silo obdelali.

Drugi vzrok slabemu obdelovanju je prisilna kolektivizacija.

Nihče danes ne taji več dejstva, da se kolektivizacija kmetijske zemlje Titu ni posrečila. Po petletki bi moral zadržni sektor vedno bolj naraščati, zasebni pa počasi izginjati. Nekaj časa je res šlo tako, danes se je pa ustavilo. Zakaj? Ker so se obdelovalne zadruge v veliki večini primerov pokazale kot pasivne. N. pr. v Vipolžah v Brdih so ustanovili iz posestva grofa Taufenbacha obdelovalno zadrugo. Direktor je posestvo upravljal grof, je donášalo lepe dobičke njemu in kmetom. Sedaj, ko je kolektivizirano, je lani imelo dva milijona din pasiva. Tako je bil ali manj povsod. Nočemo pa tajiti, da so se nekatere zadruge obnesle. V nekaterih primerih se je skupno obdelovanje pokazalo res bolj donosno kakor privatno. Toda to so redke izjeme.

Tretji vzrok slabemu obdelovanju je pomanjkanje gnojil. Vlada, ko je posvetila vso svojo skrb industriji, je pozabila na zemljo. Kmetom ni preskrbelo dovolj gnojil in drugega, kar je potrebno za umno obdelovanje. Zato so prosili in še prosijo kmetije iz goriške okolice umetnih gnojil. Isto pomanjkanje se brez dvoma čuti tudi po ostali državi.

Poleg slabega obdelovanja zemlje, kar bi že samo po sebi bilo vzrok za slab pridelek, je sedanjemu pomanjkanju v jugoslovanski republiki vzrok tudi prekomerno izvažanje kmetijskih pridelkov. Že leta 1946 in 1947 se je človeku zdelo, kako da nekaterih pridelkov ni dobiti v Jugoslaviji, ko jih je pa vedno izvažala. Tako n. pr. ni bilo nikoli dovolj mesa. To je bilo ves čas racionirano in je še danes. Kmetije ga pa sploh ne dobijo. Tudi kruh je bil že takrat najslabše vrste. Vemo pa, da je Jugoslavija vedno pridelovala pšenice in mesa več kot za svojo rabo. Med ljudmi se je tedaj govorilo, da kruha ni, ker ga izvažajo v Rusijo. Tedaj so to zanikali. Po sporu s kominformom so pa priznali, da so pošiljali pšenico in tudi druge pridelke v sovjetsko Rusijo v zameno za stroje. Isti sistem je pa ostal tudi po sporu s kominformom. Jugoslovanski diktatorji so še naprej uporabljali kmetijske pridelke kot menjalno sredstvo za stroje in druge industrijske proizvode, ki so jih potrebovali za svojo nastajajočo industrijo. O tem pričajo vse trgovinske pogodbe, ki so jih zadnje čase sklenili. Pri tem so

šli tako daleč, da so povsem izčrpali domače zaloge in ostali brez rezerv. Ko je letos pritisnila suša, niso imeli v shrambah zrna žita. Zgodilo se jim je kakor njega dni primorskim kmetom, ki so se prezadlužili ter so že jeseni prodali vse pridelke, da so plačali obresti. Ko je slučajno prišla slaba letina, so ostali lačni in z dolgovi, ki so jih pognali na boben.

Tako bi se letos moralo zgoditi tudi Titu in njegovim. Toda mož je preveč zvit, da bi se dal ugnati kar tako. Znal je prikazati zapadnim prijateljem, kako strašna je bila suša v njegovi državi, kakor da bi je drugod ne bilo; in kako nevarno bi bilo za ves zapadni svet, če bi to zimo jugoslovansko ljudstvo delo na boben njegov režim. Zato je Amerikancem in Angležem pošepetal par prijaznih besedi, se jim parkrat nasmehnil in ti so koj pozabili vse njegovo dolgoletno zmerjanje ter mu za vsak smehlaj obetajo milijone dolarjev in za vsako prijazno besedo milijone funtov. Tako upa Tito, da se bo tudi to pot izmazal in si utrdil svoj režim. Najbrž, da se ne moti in bodo zapadni prijatelji zopet nasedli ter mu pomagali iz težav, kakor so mu med vojno. General Clark, ki je poveljeval ameriškim četam v Italiji med zadnjo vojno, je izdal knjigo o vojnih operacijah na italijanskem bojišču. V knjigi pravi, da so zavezniki napravili med vojno eno veliko bedarijo, to, da se niso izkrcali na Balkanu. Danes bodo isto ponovili, če bodo Titu pomagali iz zagate brez vsakih točnih obveznosti od njegove strani.

Pismo Slavku Sreberničnu čez ocean

Na dan dogmatizacije Vnebovzete

Moj brat, ki te tujina je sprejela, tako, da ločijo nas oceani, zaupaj, zate v sredi svoji hrani miru kotiček naša še dežela.

Čuj, tisti, ki pregnal te je v savano v Sibirije puščavi bo sameval, ko ti doma med nami boš prepeval, Tolmincem vnovič nudil dušno hrano.

Naslanjaj glavo ob razklano skalo, le naj pekoče sonce jo razžiga, na Sočo misli, jadransko obalo!

Gorico videl boš, slovenska Šmarja, še malo te bo domotožje žgalo, ker bliža se vrnitve tvoje zarja.

Slavko Zeleznič

Oni dan (24. okt.) sta se znašla v veliki dvorani sodne palače »Primorskega dnevnika« dva javna dolinska delavca in sicer gospod župnik in gospod občinski tajnik. Prvega so sodili zato, ker ni več rdeč (sic!) drugega zato, ker je dal otroka v italijansko šolo. Tožbo proti dolinskemu duhovniku je vložila družbica šentjakobskih mater, proti občinskemu uradniku pa so nastopili dolinski vaščani. Oba obtožena sta imela po demo-kratičnih navadah vsak svojega advokata; g. tajnika (je branila) osebna plemenitost do vseh rojakov, gospoda župnika pa skrb za mladino. Toda oba advokata sta žalostno propadla. Javni tožilec je že pred procesom določil za oba obtožena najtežjo kazen. Gospod župnik bo šel enkrat maševat v socerbsko jamo... (tam je zgubil svobodo njegov prednik g. Smerkolj), gospod tajnik bo pa romal v deželo pomaranč in citron. Trenutno se kazen zaradi mednarodnega položaja preloži na tisti zlati čas, ko se ob svetem Nikoli povrne onih blaženih 40 dni rdečega paradiža...

Gospodje, to je burka, prava pravcata burka iz rdeče sodne dvorane v svobodni deželi. Skupinica šentjakobskih mater se ti spravi na dolinskega duhovnika! Kje pa je pamet? Sedaj znajo v Dolini tudi pisati! Samo tam daleč na jugu je še tako, da nosijo nepismeni pisati svoja pisma v župnišče v deveto vas!

Med vsemi debelimi lažmi, ki jih prinaša »Pr. dnevnik« v tem članku, pa najbolj po očetu laži smrdi tista, v kateri lajate, da je še danes večina Dolinčanov titovskega mišljenja. Par začrnih zvezd po zidovih, tri cele vsekane v kamen in še menda 20 izvodov »Pr. dnevnika«, to je vsa titova lastnina v Dolini. No, in to je po mnenju mestnih rdečih pisarje večina Doline!

Kar pa zadeva napadene gospode,

rečemo samo: razen par izrazitih kominformistov nihče v Bregu ne odobrava, da slovenski otroci zahajajo v italijanske šole. Toda rdeča gospoda počasi! Nad deset in deset tisoče slovenskih sinov so komunisti s svojimi sodelavci spravili ob vse ideale, da celo ob življenje in sedaj se ti postavijo za sodnika nad slovensko hišo s tujo zastavo. Ljudska modrost pravi, da naj vsak pometa pred svojim pragom. Kdor pa ima krvav prag od bratske krvi, ga mora izmiti, če je to sploh mogoče! Šele potem naj se postavi za sodnika nad nezavednimi.

O gospodu župniku iznašate, da so ga pred leti kakor druge duhovnike preganjali fašisti. Kakor vidimo iz tega in drugih rdečih dopisov, ga sedaj preganjajo komunisti. Če istega človeka preganjajo različni ljudje, zopet pravimo po ljudski modrosti, da »gliš v kup štrih«, da so si torej različni preganjanci duhovnikov — bratje, in da je slovenski duhovnik trn v peti rdečim in črnim. No, sedaj ti papirnati napadi niso več tako nevarna stvar. Na Tržaškem in Goriškem in po vsej naši domovini presoja ljudstvo duhovnike po delovanju in ne po laganju rdečega časopisa! Sicer pa kam še meri Tito? V petih letih je potolkel vse svetovne rekorde proti duhovščini in še ne miruje. V petih letih je preganjal, pozapl in pospravlil reci in piši 1954 katoliških duhovnikov in tako premagal vse svoje tekmece. Mogoče pa bi rad rekordno število zaokrožil, da bi se reklo in pisalo 1955?

Ti pa slovenski duhovnik, kjerkoli si že in kakorkoli ti je ime, se ne prestraši rekorda, ampak reci s potom: Nikarte! Ta burka proti slovenskemu duhovniku je stara že sedem dolgih let. Potresi z rameni, posmej se, pozabi, saj čez leto in dan bo druga popevka...

D O P I S I

Iz Vrhpolja

O stoletnem možu iz naše vasi vam lahko še nekaj povemo. Njegovo ime ni Počkar, temveč Ferjančič Andrej. Rodil se je pred sto leti dne 26. oktobra na Gradišču pri Vipavi. Priženil se je na Vrhpolje k Perkotovim št. 92. V življenju mu Bog ni dal veliko bogastva niti ne posebne sreče. Sin mu je umrl že kmalu po prvi svetovni vojni, pozneje pa še hči in žena. Vendar je vse prenašal z zgledno krščansko potrpežljivostjo ter bil

vsem v najlepši zgled pravega krščanskega moža. Tudi ko je pred 25 leti popolnoma oslepel, je ostal »oče Perkotov« še vedno isti boguvdani mož kot prej. Ljudje vedo povedati, da ni bil nikoli pijanec. Nikoli tudi ni živel v sovraštvu s sosedi, zato so mu ob stoletnici vsi vaščani tako iskreno čestitali. Njim se pridružuje mo tudi vsi, ki bivamo v Gorici. »Še dolgo naj očka Perkotov živi!«

Vrhpoljci

Dr. METOD TURNŠEK :

„Pabom šel na planine...“

(NOVELA)

»Krščen Matiček, fant, to je sicer lepo od tebe, ali opraviš ne boš nič. Še sebe boš spravil v luknjo! Bolj pametno bo, da se za očeta zavzame kak poslanec in posreduje naravnost pri kraljici ali pri dvornem maršalatu, da ta potem predloži sodišču pomilostitev! Nikar se sam ne spuščaj po kostanj v ogenj, da se ne opečeš!«

Ciril je sprevidel, da je Francetov predlog pameten, in se je vdal. Spotoma se bosta, je dejal France, o stvari natančneje pomenila! Zato se je Cyril počasi oprtal in stopil za Francetom.

Med večnimi podboji sta srečala košato, rdečelično dekle v svetlem črnem žametu. Pod roko jo je vodil mestni človek, ki je ničemurno dišal po kolinski vodi in toaletnem milu.

France je zunaj pljunil daleč proč od sebe. Potem je pa šepnil Cirilu na uho:

»Ti, o teh dveh ti bom pozneje nekaj povedal!« Cyril bi najrajši že zdaj izvedel, toda France je takoj razvil načrt o najkrajši poti na Mrzli studene, Pokljuko, Rudno polje in naprej. Udarila sta zares

skoz gozdove in gozdne jase preko podrtih, okleščenih smrekovih debel kar počez. Pot je šla dol in gor, sem in tja. Hitela sta, da sta tod hodila še za dne. Do noči pač vsekakor morata že doseči Mrzli studenec in stezo. Kakor je preračunal France, tako se je pa tudi izteklo. Kmalu po sončnem zatonu sta stopila že na trdo, široko vozno pot. France je zavriskal kot v ukanju najbolj izvežban kmečki fant. Domačini na Mrzlem studencu so brž privreli gledat, kdo Bohinjec ali Blejčanov je zunaj. Med vrsto avtomobilov ter gručo blejskih letoviščarjev, ki so si krasno septembrsko nedeljo privoščili za gorski izlet, so brž zapazili visokega, zastavnega Franceta z dvojnimi krivci za klobukom ter njegovega spremljevalca v vojaški obleki. Povabili so ju na kozarec vina, steklenico piva, latvico mleka, kar bi si želela. Pa sta se odžejala, eden z mlekom, drugi s pivom, ter brž nadaljevala pot. Zdaj sta šla po ravnem in vstric in se je med njima mogel razviti pogovor. Mrak je že legal na zemljo. Pot med visokimi, gostimi smrekami je bila res že dokaj temna. Samo široko, sivkasto progo sta razločevala pred seboj in trdo nabijala po raskavi cesti. Iz gošče je vel prijeten hlad in v nosnice jima je udarjal oster smrekov vonj. Kakšen ptič se je tu pa tam splašil v vejah in s skovikom prhnil dalje v gozdne temine.

»Ali bova dolgo hodila skoz črno hosto?« se je oglašil Cyril.

»Debelo uro in še kaj!« je pojasnil France. »Te je mar strah? Če si danes, ko je nedelja, bil pri maši, se

te noben strah ne bo prijel!« je še šaljivo pristavil France.

»Ej, zaradi strahu ne imej zame skrbi! Čemu si omenil nedeljo in mašo?« je dirnilo Cirila.

»Eh, nič! Kar tako sem dejal, ker napredna gospoda — (France je postrani pogledal Cirila) — ne ve več ali vsaj noče vedeti, kaj je nedelja. K nedeljski maši naj po mislih te gospode hodi le še zaostali kmet. Pa ti povem, da naš kmet ni zaostal. Krščen Matiček, da ni!«

»Kaj pravim jaz, da je?« se je Cyril hotel obraniti, če France morda nanj kaj špika.

»Veš, da čisto kar strdim nad bistrim mišljenjem in globokimi življenjskimi izkustvi naših mož in žena. Pa se ti drzne nekova mestna gospoda posmehovati se našemu kmetu in ga pomilovati, kako je še za luno. Ali kmet je večkrat bolj upravičen, da pomiluje gospodo, katera je v marsičem nevedna in neumna. Kmetu sredi silnih prirodnih elementov razne ujme in nezgode preklemano resno odpirajo pamet. Kmet z zdravom pametjo ne more biti ateist. Brezboštvo si morejo privoščiti le presiti ali pa po lažni propagandi zapeljani duševni slabiči...«

Samotna, temna pot je akademikoma, fantoma s trdnih kmetij in iz zdravih rodov, povsem naravno nudila možnost za resnoba življenjska razmotrivanja.

Za njima se je kmalu začelo svetlikati. Luna je ležla na nebo. Cesta pred njima je postajala svetlejša. Med razgovorom sta se ozirala na levo in desno,

NOVICE

Zima v deželi

Prav nenapovedana je prišla v deželo zima. Nekaj dni dežja je ozračje tako shladilo, da je vse hribe okrog Gorice pobelil sneg, ki sega do Vitovelj in Sv. gore. Mraz je občuten in smo prišli do ničle. Trdijo, da že 60 let ni bilo v tem času tako nizke temperature. Se bo uresničila napoved onih, ki napovedujejo po hudem poletju enako hudo zimo?

Visoki obiski na Koroškem

Pred časom smo poročali v našem časopisu o Edenovim obisku v Avstriji in o njegovem zanimanju za slovensko Koroško. Kar se Edenovega obiska tiče, smo naknadno zvedeli, da je Eden sam izjavil časnikarjem, da se želi sestati s preds. Nar. sveta koroških Slovencev dr.jem Tischlerjem in se z njim razgovorjati o zadevah, ki se tičejo slovenske Koroške. Vendar do zaželenega srečanja ni prišlo, ker so nekateri to spretno preprečili.

Pred kakimi štirinajstimi dnevi sta obiskala Koroško tudi Lord Henderson in pa britanski veleposlanik v Beogradu g. Peake. Tudi to pot je bil zastopnikom Nar. sveta razgovor z njima nemogoč, ker so ga spet preprečili dokaj čudni manevri koroške deželne vlade. Predstavniki koroških Slovencev so ob tej priliki poslali Hendersonu telegram, v katerem mu izražajo željo sestati se z njim, na katerega pa še niso do sedaj prejeli odgovora. Vsekakor je pa zanimiva izjava časnikarjem tajnika Lorda Hendersona na letališču v Zeltwegu, v kateri pravi »da Lord Henderson jih ne more sprejeti zaradi pomanjkanja časa, ker ga čakajo v Celovcu važni razgovori z deželno vlado in pa s zastopniki Slovencev.« Čudno kaj! Avstrijska oblastva skušajo čimbolj prikriti pred svetovnim javnim mnenjem svoje dokaj čudno in nedemokratično ravnanje s Slovenci v Korotanu.

Zvon miru v Berlinu

Pretekli torek so blagoslovili v Berlinu zvon miru, ki so ga vili v Ameriki ter ga darovali Berlinu, da bi tam na mestni hiši visel kot znamenje trajnega miru ter s svojim zvonjem njem vsem oznanjali mir.

Sovjetska vojska

Sovjetska pehota je motorizirana od 60-70%, topništvo pa 80%. Konjenice ne uporabljajo več, razen ob slovesnih prilikah. Tanki, ki so osnovna sestavina v

boju, so dveh vrst. Prvi so izpopolnjeni tanki vrste T-34, drugi pa so težki vrste »Stalin«. Prvi imajo 120 drugi pa 140 mm topove. Na oklepni imajo lažji tanki nameščen še srednji minometalec, težki pa velikega. Taka standardizacija omogoča sovjetski industriji, da lahko izdeluje orožje v ogromnih količinah.

In ta do zob oborožena Rusija dolži razoroženi Zpad, da hoče in pripravlja vojno in še papeža prištevajo med nje! Satan zna res lagati.

Smrtne obsodbe v Pragi

Pred časom se je v Pragi vršil proces proti osim Slovakom, ki so jih obdolžili zveze s Titom in snovanja upora zoper sedanj režim. Tri so obsodili na smrt, pet pa na težke zaporne kazni. Med obsojenimi na smrt je tudi bivši poveljnik slovaškega odpornega gibanja in narodni heroj ter minister slovaške komunistične vlade.

Komunistična AFŽ v Sloveniji

Kot smo zvedeli, vlada ne bo več plačevala funkcionark te ustanove. Z istim odlokom je določeno tudi, da AFŽ postanejo sekcija L.F. (ljudske fronte). Vsekakor je to zanimiv pojav! Dokazuje nam, da je šla partija pri svojem obupnem boju za ozdravitev na smrt bolne jug. ekonomije tako daleč, da je ukinila tisoče in tisoče plačanih mest za razne politične debaterje, agit-propovce in podobne nepridiprave, ki bodo sedaj vključeni v produktivno delo.

Pobegi

Pretekli teden sta pribežala iz Jugoslavije dva mlada Idrijčana in sicer Vinko Eržen in pa Lojze Gnezda. Mladenčica nista prišla skupno. Zadnji je izjavil, da je zbežal, ker ni hotel k vojakom pod titovim režimom.

Nova jugoslovanska ladja

V ladjedelnici v Amsterdamu so pred 12. dnevi splovili novo jugoslovansko preokooceansko motorno ladjo »Slovenija«, katera ima 9.000 ton nosilnosti in je ena izmed najhitrejših sedanjih jug. trgovskih ladij.

Seja goriškega obč. sveta

Po večmesečnem poletnem odmoru bo 9. nov. spet javna seja občinskega sveta na Goriškem gradu. O dnevnem redu se še nič ne ve, vendar se predvideva, da bo udeležba velika, ker bo gotovo na dnevnem

redu tudi kakšna zanimiva politična točka. Seveda goriško občinstvo se bo to pot dostojno obnašalo!

Smrtna kosa

V nedeljo 29. t. m. zjutraj je preminul v Gorici na svojem domu g. Amadej Brumat iz znane in spoštovane Brumatove družine iz sosednjega Šempetra. Po razmejitvi se je s svojo mamo in sestro preselil v mesto, da bi ne bila družina presejana od nenaravne meje. Pustil je na starem domu dobro idočo trgovino, ki je bila itak obsojena na smrt vsled komunističnega kolektivnega gospodarstva. Po smrti svoje blage mame pa je tudi on začel vidno hitati; lotevala se ga je sušica, ki mu je izčrpala zadnje telesne sile in ga položila v prezgodnji grob. Naj počiva v Bogu! Preostalim sorodnikom izražamo iskreno sožalje.

Smrtna kosa v Ljubljani

V petek dne 20. oktobra zjutraj je nenadoma umrl v Ljubljani za ljubljansko škofijo zelo zaslužen duhovnik, msgr. in kons. svetnik Alojz z. Markč. Pokojnik je bil prvi ekonom škofijevih zavodov v Št. Vidu in ima za njihovo rast in razvoj velike zasluge. Zadnja leta je bil tudi proročnik duhovnega semenišča v Ljubljani.

Slovo dr. Vogriča

Pred kratkim nas je zapustil naš dragi dr. Lojze Vogrič, kateri je odstopoval skupno z družino v USA, da tamkaj prične novo življenje. Dr. Vogrič je znana osebnost, posebno med goriškimi Slovenci zaradi svojega neumornega delovanja. Zlasti je poznan onim, ki so morali skupno z njimi zapustiti ljubljeno domovino, ko so jo zasedle razjarjene komunistične tolpe in so okusili skupno z njim grenak begunski kruh. Zadnja leta je dr. Vogrič prebival v Rimu, kjer je delal nesebično za nas vse. Gotovo mu je težko slovo od nas, morda pa še bolj od Rima, kjer je prebival zadnja leta in kjer počiva truplo njegovega očeta. Ob slovesu želimo dr. Vogriču skorajšnji povratek na svoj ljubljani Slap, kjer ga čaka tako prijazna domačija.

Istitut za slovansko filologijo

Na seji tržaškega občinskega sveta dne 17. oktobra so volili tudi zastopnika občine v upravni svet tržaške univerze. Pred volitvijo je zastopnik SDZ naslovil na bodočega zastopnika poziv, naj se na tržaški univerzi ustanovi inštitut za slovansko filologijo (jezikoslovje). Predlog je bil sprejet in izvoljeni predstavnik župan Bartoli je obljubil, da bo podpiral ustanovitev predlaganega slovanskega inštituta.

Poroka

V soboto sta se poročila na Peči pri Ruparju Jože Troha in Gabrijela Petejan. Našemu korajžnemu in narodno zavednemu Jožetu ter njegovi soprogi želimo obilo božjega blagoslova.

Švedski kralj umrl

V starosti 92 let je v soboto umrl švedski kralj Gustav II. Vladarske posle je opravljal do zadnjega in je še dva dni pred smrtjo predsedoval ministrski seji. Na prestolu mu bo nasledoval sin, ki ima 68 let.

Zadružništvo v Sloveniji

Leta 1949 so imeli v Sloveniji 1158 splošnih kmetijskih zadrug, 305 združenih ekonomij in 70 kmečkih delovnih zadrug. Do konca tega leta je število splošnih kmetijskih zadrug padlo na 1118, združne ekonomije so narasle na 388, kmečke delovne zadruge pa se dosegle število 347. Od takrat pa do letošnjega julija se je število splošnih kmetijskih zadrug zopet dvignilo na 1133, število združenih ekonomij se je znižalo na 334, število kmečkih zadrug pa je naraslo na 381.

Krompir v Ljubljani

Trgovinska inšpekcija v Ljubljani pojasnjuje, da so velike težave s vskladičenjem krompirja, ker ni za to primernih skladišč. Nadalje ugotavlja, da je uprava podjetja »Vrtnina« napravila grobo napako, ker je dodelila 26 uslužbencem po 50 kg krompirja ter se tako polastila dela zaloge, namenjene široki potrošnji. Za ugotovljene nepravilnosti bodo uslužbenci disciplinsko kaznovani. Seveda, če bi bila uprava drugačna, bi do takih nepravilnosti ne prišlo, ker tudi krompirja ne bi zmanjkalo, kljub letošnji suši.

Opčine

Dne 25. t. m. smo imeli pri nas prvi slovenski večer. Bil je skromen a lep začetek.

Uvodne besede je podal prof. Peterlin, in obenem označil namen teh večerov. »Ti slovenski večeri v Trstu in letos po tržaški okolici, hočejo poživeti ljubezen do naše matere besede in do vere. Le narod, ki bo ostal moralno zdrav, bo lahko še živel. Ostanimo zvesti naši slovenski besedi in veri naših očetov. Pravi sinovi našega naroda bomo, če bomo ostali zvesti Bogu.«

Živo ozadje prof. Peterlinu so bile naše openske dekleta. Poživile so predavanje z narodnimi pesmimi tako lepo kot znajo le one podajati.

Lepoto Slovenije nam je pokazal prof. Teuschuh z besedo in s pre-

krasnimi slikami. Vmes so deklamirali naši mladi dijaki.

Pevke in deklamatorji! Pokazali ste vašo dobro voljo! K vam se bodo še drugi pridružili in tako bomo lažje dosegli svoj namen. Naše delo pa naj Bog blagoslovi!

Drugi lep dogodek pa je bil koncert ruskih pesmi. Peli so ruski begunci. V prvi vrsti so bile ruske cerkvene pesmi. Bila je molitev mistične ruske duše do svojega Očeta. Pesmi so nam pokazale, da ruski narod veruje v Boga in da v tej veri hoče tudi ostati. Pesem je bila molitev in hkrati tudi prošnja! Bratje, naj vas Bog usliši.

Navdušenje so dvignile narodne pesmi in narodne noše. Kdor je prvi krat slišal ruske narodne pesmi, si jih želi še in še slišati. To je pesem slovanskega naroda: tiha in mirna, naraščajoča in mogočna. Pesem, ki pokaže bogastvo in moč slovanske duše, ki najbolje in najlepše od vseh poje le Bogu in svojemu narodu.

Dolgo ploskanje je govorilo: pridite še, radi vas bomo poslušali.

Darovi za sklad L. Kemperleta

V škedenjski cerkvi nabrali med verniki 2000; Ferletič Zalka, Dol 200; N.N. 100.— lir.

ZA »SLOVENSKO SIROTIŠČE SV. DRUŽINE«

Čisl. družina Pavlin v Gorici 1000; ga Grayner 1000; Katarina Kofol 1000; M. P. 400; gđc. Gabrijela Mikuluž, učiteljica v Pevni 500.— lir. Vsem dobrotnikom srčna hvala in zagotovilo molitve.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

LUPŠE IVAN

TRGOVINA »PRI SONCU«

Manufaktura - Galanterija in vse vrste PERILA

TRST Via Coronco - Via Rismondo št. 1 Nasproti SODNE PALACE

KROJAČNICA

PODGORNİK

izdeluje vsakovrstne moške obleke, duhovniške talarje in suknje. Na željo čč. gg. obisk tudi na domu.

TRST ul. Oriani 9/II (pri trgu Garibaldi)

Zobozdravnik

dr. STANISLAV PAVLICA

TRST Via Commerciale 10/II - Tel. 25597

Odgovorni urednik: Stanko Stančič Tiska tiskarna Budin v Gorici

občudovala sta in merila mogočne smreke, ki jih je šele zadnji čas začela trebiti ostra sekira.

Ob hitri hoji sta se France in Ciril že približala Rudnemu polju. Pa ni bilo polja, marveč je levo v gozdu stala lovska koč.

»Ali vstopiva k Logarjevemu Lojzu, lovcu in gozdarju, mojemu dobremu znancu?« je povabil France.

Cirila je mikalo, da bi spoznal gorskega loveca in gozdarja. Nadejal se je, da bo gozdar morda oni fant, ki ga je omenil Bohinjec. Res je v koči sedel za mizo pri brleči luči krepak fant kakih 25 let. Za klobukom je imel dolge krivce. Izraz v obrazu mu je pa bil nekam trpek. Na peči v kotu se je Lojzu v ponvei nekaj kuhalo. Vse okrog po stenah so bili navešeni nagačeni divji petelini, jastrebi in orli. Rogovi srn in gamsov so kar preteče štrleli raz sten. Lojz je ob Francetovem vstopu dvignil oči in se vradostil. Ko je pa za njim opazil še tujca Cirila v vojaški obleki, se mu je obličje zresnilo in je prišleca mrko premeril od nog do glave. Šele, ko mu je France Cirila predstavil kot dobrega znanca in prijatelja, je Lojz postal prijazen. Takoj je hitel ponujat brinjeve, čaj, zavrelo mleko, kar bi si želela. Pa sta se popotnika za vse prijazno zahvaljevala, češ da nista prišla zaradi tega, marveč sta Lojza v njegovi samoti želela le obiskati in ga pozdraviti. Tudi se jima mudil naprej na Triglav.

»Zdaj ponoči?« se je začudil Lojz.

»Kar ponoči!« se je pohvalil Ciril.

»No, ja! Noč bo svetla, lepa... Vriskala hosta

spotoma... Kar lepo bo!« je modro zaključil Lojz.

»Vriskala bova, hej,« se je prešerno nasmehnil France, »da se bo plešaricam na Konjščici trgalo sree...«

Lojzovo obličje se je pomračilo. France je takoj uganil, kje je zbolelo Lojza. Skušal je popraviti, dejoč:

»Eh, Lojz, nič si zastran Tince ne ženi k sreč! Bo se še prekmalu nalizala tisega Ljubljana! Danes sta spet prišla na Gorjuše plesat...«

Oči Lojzove so se ostro zasvetile.

»Kako? Plesat? Tista ljubljanska glista je nocoj spet na Gorjušah?« Lojz je brž snel s klina dve lovski puški. Sprednje zobe je ostro zasadel v spodnjo ustnico.

»Lojz, pamet!« je svaril France. Lojz pa je obe puški molče obesil preko rame, odstavil ponev na peči in ogenj polil z vodo.

»Pojdimo!« je dejal nato Lojz svojima gostoma. Do ceste so šli skupaj. Potem pa je Lojz Francetu in Cirilu želel srečno pot, sam pa je zavil proti Mrzlemu studencu in Gorjušam.

»Lojz, rajši se na Mrzlem studencu napij! Kaj hoš to!« je za Lojzom klical France in ga miril. Lojz pa se ni zmenil za Francetove besede in se je naglo zagnal v svojo smer.

Francetu je bilo žal, da je Lojza spomnil na Tince in Ljubljana. Hudimana, če ju dobi še na Gorjušah, bo vrag, pravi vrag...

Ciril je vso zadevščino doumel šele potem, ko je izvedel od Franceta, da je Tince lansko leto bila planšarica na Konjščici in Lojzovo dekle, pa jo je pre-

motil tisti Ljubljanečan, ki sta ga na Gorjušah ob odhodu bila srečala s Tince v svetlem žametu.

France in Ciril sta zaradi lovca delj časa precej zaskrbljena in poklapana nadaljevala pot. Sočustvovala sta z nesrečnim fantom. Bala sta se, da v svojem obupu utegne še kako nakresati —

Šele blizu planine na Konjščici, kjer so se spodaj svetlikale neke luči, sta se popotnika spet razživela. France je začel vriskati in izzivati planšarje. Odmevalo je daleč na okrog.

»Če bi rad pil planinsko mleko, so planšarji zdaj gotovo že pomolzi... Krščen Matiček, ali skočiva za kratko dol k njim? So brhke punce, veš!« Franceta je nekam kar dvigalo.

Ciril se je spomnil na Elico in njuno večerajšnje zaroko. Zaradi punce ga ni mikalo k stanovanju. Da, če bi bila Elica tam, pa kajpak takoj! Končno bi si pa Ciril le rad ogledal stanove. Tudi požirka planinskega mleka bi se ne branil.

»Če imajo dobrega mleka in sira, pa pojdiva! Saj se ne bova preveč zamudila, kaj?«

»Za zamudo ne gre, ko bo noč itak dovolj dolga! Kakšno planšarico bi rad podražil!« In že je France na prvem primernem kraju krenil s poti nizdol po rebri. Spotoma je vriskal in s tem dajal znamenje planšarjem in planšaricam, naj še ne pojdejo k počitku, dasi je dokaj pozno, krog enajste ure. Francetu se je ob vsem glasnem vriskanju zdelo čudno, da od nikoder ni in ni odziva.

(Nadaljevanje)